

zaaknummer 2012 T 802

Datum beslissing 28 mei 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven.

tegen:

(*wijlen*) **[naam]**,
geboren rond [jaar] (geschat), enkele jaren geleden overleden,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
(tijdens zijn leven) o.a. werknemer van [instelling] te [plaats] in de
functie van maatschappelijk werker.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 10 januari 2013. Op 7 maart 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Algemeen Overste van de Congregatie van de Broeders van O.L.Vr van Lourdes. Op 14 mei 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn partner, mevrouw [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht.

Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. T.W.H.M. Weller.

Namens de Congregatie zijn verschenen [naam], Provinciale Overste van de Congregatie van de Broeders van O.L.Vr van Lourdes en [naam], Algemeen Overste van de Congregatie van de Broeders van O.L.Vr van Lourdes.

1a. De bevoegdheid

De Klachtencommissie dient allereerst te beoordelen of zij bevoegd is over deze klacht te oordelen.

Artikel 1.1. van de Klachtenprocedure bepaalt dat de Procedure van toepassing is indien het een klacht betreft tegen iemand die betaald of onbetaald als functionaris van een instelling van de R.-K. kerkprovincie van Nederland werkzaam is dan wel was.

Naast de bisdommen, parochies, ordes en congregaties worden als kerkelijke instelling aangemerkt de daarmee verbonden instellingen die zich bezighouden/ bezighielden met internaatszorg, met ziekenzorg, de caritas en het onderwijs, mits aan het kerkelijk gezag in die organisatie of instelling een doorslaggevende zeggenschap toekomt/toekwam.

In de inhoudelijke reactie is door de Algemeen Overste verklaard dat op dat moment (1965) het bestuur van de stichting die [instelling] bestuurde, werd gevormd door het Provinciaal

Bestuur van de Nederlandse provincie van de Congregatie van de broeders van O.L.V. van Lourdes. Ook in de dagelijkse leiding hadden, naast een geneesheer-directeur, twee vertegenwoordigers van de congregatie zitting: de Broeder Econoom en de Overste als Algemeen Directeur. Bovendien waren een honderdtal broeders feitelijk werkzaam in het instituut.

Onder die omstandigheden moet naar het oordeel van de Klachtencommissie worden gezegd dat (het bestuur van) de congregatie in deze inrichting doorslaggevende zeggenschap had, zodat de aangeklaagde, hoewel leek, moet worden aangemerkt als iemand die daar als (betaalde) functionaris van een kerkelijke instelling werkzaam was.

Dat betekent derhalve dat de Klachtencommissie zich bevoegd acht de klacht te behandelen.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager was in 1965 opgenomen als patiënt in de Instelling voor Geestelijke Gezondheid te [plaats], [instelling]. Aangeklaagde was door de behandelend geneesheer dr. [naam] aangewezen voor intensieve gesprekstherapie met klager.

Na een aantal bijeenkomsten op de kamer van aangeklaagde beneden in het souterrain van het gebouw (waar ook [naam] en [naam] een kamer hadden) vroeg aangeklaagde aan klager of hij het leuk zou vinden om bij hem thuis te komen. In eerste instantie heeft klager getwijfeld, maar hij kon niet direct een reden vinden om het niet te doen. Klager voelde zich op de een of andere manier ook wel gecharmeerd. Zo'n speciale behandeling, wie kreeg dat op de afdeling waar de avonden toch al zo saai waren? Klager heeft de uitnodiging aangenomen.

Aangeklaagde woonde aan [adres] te [plaats], samen met zijn vrouw en zijn drie dochters. Klager kwam daar ook wel eens als aangeklaagde alleen thuis was.

Aangeklaagde nam klager ook wel eens met zijn auto mee.

De manier waarop aangeklaagde klager aanraakte, bracht hem soms in de war. Het ging steeds verder. Klager wist zich geen houding te geven en wist ook geen raad met de manier van doen van aangeklaagde. Tot op de bewuste avond.

Aangeklaagde had klager weer eens uitgenodigd en zijn vrouw was er niet. Aangeklaagde vroeg aan klager een cocktail te maken. Dat was voor klager erg interessant, want dat kreeg hij thuis nooit. Nu kreeg klager rum/cola of cola met whisky. Ook kreeg klager van aangeklaagde sigaretten aangeboden. Aangeklaagde was namelijk een kettingroker. Na behoorlijk wat gedronken te hebben, nodigde aangeklaagde klager uit om in de voorkamer te gaan zitten op de bank tegenover de televisie. De voorkamer was een L-vormige kamer met een eethoek en een zithoek.

Aangeklaagde begon klager aan te raken zoals al eerder was gebeurd, maar nu was het heel anders. Hij wilde meer. Aangeklaagde zat met zijn hand aan de broekriem van klager en probeerde die los te maken. Klager wilde dit niet. Aangeklaagde had daar immers niets te zoeken en het lukte klager in eerste instantie aangeklaagde tegen te houden. Dit duurde echter niet lang, want door de drank en medicijnen was de weerstand van klager afgenomen en kon klager zich nauwelijks nog verdedigen. Aangeklaagde deed de broek van klager open, ging op zijn knieën voor hem liggen en begon vervolgens aan de piemel van klager te sabbelen. Aangeklaagde bleef maar sabbelen. Er gebeurde helemaal niets. Klager heeft de rest beleefd als vanaf een afstand, alsof hij er zelf niet was.

Klager was blij dat aangeklaagde eindelijk ophield, heeft zijn broek dichtgedaan en heeft in een waas van verbijstering (angst, wanhoop, maar ook woede) de deur naar buiten gezocht. Klager heeft gemaakt dat hij buiten kwam en aangeklaagde liet hem gaan.

Klager is daarna nog vaker bij aangeklaagde thuis geweest. Klager voelde zich heel raar, zo met aangeklaagde, na het gebeurde. Aangeklaagde heeft klager nog een keer zo op de bank gehad met veel drank en hetzelfde gesabbel aan de piemel van klager. In zijn auto heeft aangeklaagde het ook nog eens geprobeerd, toen met de mededeling 'je mag het aan niemand vertellen hoor'.

De laatste keer dat aangeklaagde klager heeft lastiggevallen, was op de meest walgelijke manier. Naast de eettafel bij de tuindeur bij aangeklaagde thuis pakte aangeklaagde klager beet en begon zijn mond op die van klager te persen. Het duurde heel lang met veel gehijg en gesteun van zijn kant.

2.2. De gevolgen kunnen volgens klager worden samengevat onder de noemer 'verlies aan levensvreugde'.

Door aantasting van de levensenergie:

- uit het innerlijk evenwicht geraken;
- contact verliezen met de omgeving en met het innerlijk;
- uit balans raken van de seksuele identiteit (wat voorheen helemaal geen punt was);
- doorkruising van de persoonlijke ontwikkeling van de seksualiteit. In plaats van beleving van seksualiteit in gelijkwaardigheid en veiligheid komt beleving van seksualiteit in ongelijkwaardigheid en met een duidelijk gevoel van onveiligheid;
- de ongelijkwaardigheid uit zich nu als volgt: het beleven van seksualiteit is verbonden met manipulatie, een dader, een slachtoffer, dwangmatigheid, misleiding, eenzaamheidsgevoelens en tot slot afstoting.

Alleen kunnen overleven door middel van ernstige verdringing van gevoelens en gedachten. Gevoelens van het naar binnen gericht zijn (opgesloten in jezelf), gevoelens van innerlijke verwarring (innerlijke verscheurdheid), boosheid die nauwelijks nog geuit kan worden, gevoel van verlatenheid, gevoel van vervreemding. Het verdringen kost erg veel energie en die energie is juist nodig om je staande te kunnen houden in de maatschappij.

Volgens [naam] van het Riagg in [plaats] kunnen de gevolgen ook worden omschreven als een posttraumatisch stressyndroom. In al die jaren heeft niemand willen luisteren naar zijn klacht. Het gevoel uitgestoten te zijn.

2.3. Klager heeft behoefte aan erkenning van de aantasting van zijn persoonlijke waardigheid door aangeklaagde. Klager heeft voorts behoefte aan herstel door middel van erkenning van het misdadige gedrag van aangeklaagde, genoegdoening, hulp, heling en compensatie.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Algemeen Overste heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt. De congregatie biedt aan [klager] haar verontschuldigen en excuses aan voor hetgeen hem is overkomen door een dienstverlener in [instelling] in [plaats].

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of

chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer achtenveertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt, zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat aangeklaagde klager in 1965 meerdere malen seksueel heeft misbruikt door (meermalen) klagers broek open te doen, op zijn knieën voor hem te gaan liggen en aan klagers piemel te gaan sabbelen. Daarnaast acht de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat aangeklaagde klager eenmaal vastpakte, op de mond begon te persen en daarbij begon te hijgen en te steunen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de brief van klagers vrouw, [naam], waarin zij schrijft dat klager haar in 1972 voor het eerst over het misbruik heeft verteld, de brief van mevrouw [naam], sociaal psychiatrisch Verpleegkundige en mevrouw [naam], psychiater, waarin zij verklaren dat klager reeds in 2005 heeft gemeld dat hij werd misbruikt en dat hij in 2006 aangeklaagdes naam daar voor het eerst bij heeft genoemd, en de brief van [naam], klagers broer, waarin hij verklaart dat hij (pas later) hoorde dat zowel zijn broer [naam] als zijn broer [naam] (klager) door aangeklaagde zijn misbruikt

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 18 jaar oud. Daarnaast was hij patiënt in [plaats] en was aangeklaagde zijn therapeut. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6 Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie Broeders van O.L. Vrouw van Lourdes de klacht gegrond te verklaren en zich in te spannen te doen wat in zijn macht ligt om het leed van klager te verzachten.

Dit advies is vastgesteld op 28 mei 2013 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. A.M.T. Denekamp-Mulder en mr. P.A. Schaafsma, leden, bijgestaan door mr. Y. Rikken, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.